

**Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et
Exercitiis Accommodatæ Libri IV**

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. I. Vtrum sit possibilis Substantia creata, cui sit connaturalis Visio
Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](#)

substantialem. Si enim, inquietabant, est à Patre genitus, vtique non à nolente: non enim potuit Pater à quoquam cogi, cùm non habeat fortiorum, ergo à volente: ergo poterat nolle, sicut poterat nolle alia: ergo Filius est aliquid contingens, & consequenter non est Deus. Ex quo argumento evidenter constat, Arrianos plus non probasse, quām Filium non procedere à voluntate Dei liberè, nec etiam coacte: sed nullo modo probabant, non procedere ex necessariā quadam complacentiā circa ipsam generationem. Concilia ergo & Patres, vt se declararent, concesserunt id quod Arrianorum argumentum probabat, ne videbentur contrarium sentire, dum se Arrianis opponabant. Sicut si Concilium anathema diceret afférentibus, sanctos esse colendos cultu latræ, hoc ideo faceret, vt ostenderet, se non approbare talē cultum sanctorum, qualem nobis tribuunt hæretici.

86. Observandum. 2. Theologos distinguere inter Intellectum Essentialem seu abolutum, & intellectum Notionalem seu Relativum. Prior est omnibus tribus Personis communis, & est ipsa Essentia seu Natura divina: secundus est Personalitas Patris, seu Paternitas; eodem modo distinguunt Voluntatem in Absolutam omnibus Personis communem, & in Notionalem seu Relativam, quæ vocatur Spiratio activa, realiter distincta à Spiritu Sancto, seu Spiratione passivâ, & Patri Filioque communis.

87. Dicitur ergo Verbum procedere ab Intellectu Notionali, non item Spiritus Sanctus; & econtra Spiritus S. procedere à Voluntate Notionali, non item Verbum. Vnde infertur, Voluntatem essentialem & Notionalem inter se virtualiter distinguere, sicut & Intellectum Essentialem & Notionalem, non verò Intellectum Essentialem & Voluntatem essentialem.

88. Porro ex hac reali processione præbetur nostro intellectui fundamentum, vt ratione nostrâ distinguamus Intellectum & Voluntatem, & secundum hunc concipiendi modum dixerunt Patres, Verbum procedere per Intellectum, Spiritum Sanctum per Voluntatem; qui loquendi modus erat accommodatus ad explicandum populo diversitatem harum Personarum in ratione Sapientie & Amoris. & sic pater responsio ad primam objectionem,

89. Obiectiunt 2. Nisi dicamus, Intellectum & Voluntatem virtualiter intrinsecè distinguere, non potest illa commoda ratio reddi illius articuli Fidei, quare Verbum generetur, Spiritus S. non generetur: quæ tamen facile redditur admissa distinctione virtuali. Sic enim dici poterit Verbum generari, quia primariò accipit Intellectum, qui est Natura; & sic ex vi processionis assimilatur Natura. Respondeo primò. Cùm argumentum pro nostrâ Sententiâ sit plene convincens, tolerabilius est, fateri ignorantium in reddendâ ratione illius articuli, quām admittere distinctionem virtualem inter prædicata absolute; sequeremur enim exemplum S. Ambroſij lib. 1. de Fide ad Gratian. c. 1. sic loquens. *Mihi impossibile est Generationis hujsacire secretum; vox filii, mens deficit, non tantum mea, sed etiam Angelorum, supra potestatem, supra Angelos, supra omnem sensum est.* Item imitaremur S. Augustinum lib. 5. con. Maximin. c. 14. De Patre, inquit, est Filius, de Patre est Spiritus. S. sed ille genitus iste procedens; quid autem inter Procedere & Nasci interficit? illa excellētissimâ Naturâ loquens explicare quis potest? distinguere inter illam Generationem, & hanc processionem nefcio, non sufficio. 8c. 2. Illius articuli rationem aliam quærēdant esse infra, suo loco, ubi non vnam, sed plures dabimus.

CAPUT II. DE VISIONE DEI, EJVSQUE PRINCIPIO, LVMINE GLORIÆ.

CONTROVERSIÆ I.

Vtrum sit possibilis Substantia creata, cui sit connaturalis Visio DEI.

S. PRIMVS.

Rationes pro negativâ minus efficaces.

90. **D**icendum est, non esse possibilē substantiam seu Naturam creatam, cui connaturaliter debeatur Visio intuitiva Dei. Est ita in scholis recepta sententia, vt non pauci ob solam autoritatem ei subscriptant, rationibus, quibus ante hac, ultra S. Scripturæ autoritatem, fulciebatur, plenè diffisi. Quæ fortassis causa fuit, vt Recentiores in novis

rationibus in veniendis solentes fuerint. Retram, quia sunt ingeniosæ, licet minus efficaces. P. Antonius Perez jam supra laudatus, septem hujusmodi rationes excogitavit, quæ tamen alijs posterioribus non videntur arrisuisse, cùm eas in elucubrationibus suis dissimilanter omiserint.

91. Prima est. Omnis revelatio & locutio divina de aliquo quod non potest sciri naturaliter, seu pro-

sen proprio ingenio, sed solo Deo docente, est supernaturalis. sed Visio Dei est revelatio de aliquo, ad quod non potest proprio marte & ingenio pertinere creatura, sed solo docente Deo. ergo. Minor probatur. Quia qualibet visio Dei est visio totius quod est Deus, adeoque est Visio ipsius divina Visionis (hac enim est ipse Deus) sed haec Visio, qua Deus se videt, non potest sciri, nisi Deus velit illam libere manifestare, & hoc est Deus loqui & revelare. Ergo.

92. Brevius proponit hoc argumentum Card. Palla vicinus hoc modo. Ea quae non possunt sciri nisi per revelationem & locutionem Dei, non possunt sciri naturaliter. sed talis scientia est, que includitur in Visione beatifica: nam ipsa Visio est manifestatio conceptus divini: adeoque est revelatio & locutio Dei: ergo non potest haberi naturaliter. Ad hoc ipse Pallavicinus responderet, maiorem & minorem argumentum esse falsam. Major est falsa, quia supponit, in statu pura natura non posse Deum loqui creaturæ locutione mere naturali. Minor vero falsa est, quia locutio ad alterum debet esse talis explicatio conceptus, quæ sit objectum respectu audientis, ita quidem, ut propter loquentis veritatem in cognoscendo & dicendo credit eum non fallere, nec falli; talis autem non est Visio Dei, non enim ipsa movet objectivum ad credendum propter alterius testificacionem, sed est ipsa immediata intuitio objecti. Confirmat. quia ubi datur locutio ad alterum natura distinsum, datur fides; & tamen nemo dixit, beatos credere, aut habere fidem per hoc quod vident Deum.

93. Ego, ut argumento responderem, nolle vim facere in modo loquendi, utrum visio Beatorum possit dicti locutio Dei, sed negarem suppositionem, nimimum Visionem quam Deus seipsum videt, esse numerandam inter secreta divina; hoc enim negant adversarij, & esset ulterius probandum. DICES, id posse probari hoc modo; cum P. Esperza. a. 4. Creaturæ intellectuales habent aliquid magni momenti, nimimum secreta cordium, quæ à nulla creatura possunt cognosci naturaliter, virilibi probatur; tract. de Angel. atqui si esset possibilis creatura, cui esset connaturalis visio Dei, & amicitia perfecta cū Deo, Deus nihil haberet ejusmodi: quidquid enim est aliquid momenti in Deo, est sola Deitas, quæ tota prout est in se, pateret per visionem ipsius: actus vero liberi Dei non sunt aliquid momenti aut bonitatis peculiaris: esset ergo Deus deterioris conditionis, quam qualibet substantia intellectualis creata, quod est valde absurdum. Ad hanc tamen probationem responderi posset ab adversariis, negando, quod actus liberti Dei non sint aliquid magni momenti: nam hoc quod est: esse magni momenti: in secretis cordium non desumitur a physica perfectione illorum actuum, ut pater, sed ab incommodo & prajudicio, quod incurrent natura intellectuales, si ipsis invitis posset aliud scire quid in corde gerant.

Finge enim, veram esse sententiam Formalistarum quorundam, qui etiam actus liberos hominum voluerunt esse meras formalitates, nunquid propera secreta cordium non erunt magni momenti? Itaque etiam in Deo magni momenti sunt secreta decreta Dei, unde defacto decreta Dei non videntur à beatis hoc ipso quod sint beati: & si Deus Angelis revelaret suum decretum de futuro extremo die Judicij, rem utique magni momenti revealaret, quidquid tandem entitativè sit decretum Dei: si enim hoc arcanum non est res magni momenti, cur Christus hoc arcanum adeo extollit? & hoc circa primum Perezij argumentum.

94. Secundum argumentum. Si alicui creatura substantia deberetur Visio Dei, tunc deberetur tanquam proprietas; sed hoc non potest dici, nam ad proprietates determinat generans: ad actum vero vitalem non potest determinare generans. Respondebunt adversarij, Visionem fore illi substantia debitam ut effectum proprietatis, nempe luminis gloriae quod deberetur ut proprietas, vel si navis, ut effectus potentia intellectiva, quæ est proprietas saltem metaphysica: sicut defacto debetur Angelis in primo creationis instanti cognitione sui.

95. Tertium argumentum. Si alicui creatura deberetur Visio Dei, tunc respectu illius creaturæ Deus visus esset vile bonum, & non deliciatum, hoc est, non esset bonum majus illo, quod præcisè requiritur ad depulsionem doloris & miseriae, cuiusmodi est omne bonum necessarium, seu debitum, cuius parentia causat dolorem & miseriari; & tale bonum ideo dicitur vile bonum, quia fundatur in indigentia; unde propriè deberunt servis, quorum felicitas consistit in parentia doloris. Bonum vero deliciatum est ultra indigentiam, & est tale, cuius absentia non affert dolorem, sed tantum parit gaudium praesentia. R. 1. Negando sequelam, & afferendo instantiam in contrarium. Cognitio quam Angelus in primo instanti cognoscit seipsum, est illi debita, & tamen non est præcisè ad tollendam miseriam & dolorem, sed affert gaudium, & est magnum illius bonum, sicut etiam in homine est cognitione Honesti & Inhonesti. R. 2. Distinguendo. Bonum necessarium est bonum vile, & præcisè ad pellendam miseriam aptum, quando suppositum est capax majoris boni, ad quod obtainendum ordinatur illud aliud bonum necessarium, concedo, secus, nego, v. g. Potentia mortua membrorum est vile bonum, & necessarium ad pellendum dolorem qui nascetur ex defectu hujus potentie: cur? quia ordinatur ad aliud bonum valde desiderabile, nempe ad procurandas sensum animique varias oblectationes, scientias, aliorum de se affirmationem, &c: Negatur itaque, omne ens depulsivum doloris provenientis ex absentia talis entis, hoc ipso esse vile bonum. Nam vt observat Card. Pallav: bona eximia sunt illa, quæ excitant vehementissimum amorem fui, & consequenter sunt necessaria ad depellendum vel impediendum dolorem, qui oriatur ex absentia talis

talis boni. Hoc ipsum eleganter expressit S. Augustinus *l. 1. de serm. Dom. in monte*, c. 3. dicens: *mulinum necessaria est fortitudo, quia non relinquitur sine dolore, quod cum delectatione retinetur.* Ulterius negabunt adversarij, nullum bonum naturaliter debitum posse esse excitativum vehementis desiderij sui, & non merè necessarium ad depellendum impediendumvè dolorem. Certe si omne bonum debitum esset merè depulsivum doloris & vile bonum, Visio beata esset in Christo vile bonum, cùm sit Christo debita ratione Vnionis hypostaticæ substantialis complementi totius suppositi.

96. Quartum argumentum. Tantum gaudium debet afferre bonum naturaliter debitum, si possideatur, quantum dolorem afferret, si amitteretur: atqui gaudium ex Visione longè majus est, quam èt dolor de ejus parentia. Respondebunt adversarij distinguendo majorem: Nisi ex ignorantia boni debiti dolor minuatur, concedent, si ex ignorantia dolor minuatur, negabunt. & habet argumentum instantiam jam allatam in Christo, in quo parentia Visionis non afferret tantum dolorem, quantum gaudium afferit ipsa Visio, quæ tamen est Christo debita. Quòd ergo parentes visione Dei non tam vehementer doleant, quam gaudent, si Visionem haberent, inde provenit, quòd non habeant presentem notitiam illam boni absens, qualis requiritur ad causandum dolorem, & qualem habet v. g. ager de sanitate præterita, vel cæsus de voluptate quam ante cæcitatatem hauseret ex visu.

97. Quintum argumentum. Quicunque videt Deum, amat illum amore Charitatis. Charitas autem ex una parte amat sine modo, & ex alia quiescit in voluntate Dei: atqui si creatura aliqua naturaliter videret Deum, illum amaret sine modo, & non quiesceret in voluntate Dei: vnde dolet, si non infinitè amat, nec infinitè videret: ex eo enim quòd ille amor esset naturalis, non posset quiescere in voluntate Dei; nam ideo Deus ut author naturæ darat Tantum, quia tanto gradu est contenta natura: ergo illa creatura naturaliter videret & amaret, ut supponitur; dolet, nisi videret & amaret infinitè: sed hoc nunquam posset, quia non est possibilis visio infinita. Ita P. Perez fatis operose, ne dicam obscurè. Imprimis argumentum totum habet instantiam in Christo, ut applicanti patet manifestè. Deinde respondebunt adversarij, illam creaturam penitus quieturam in voluntate Dei: & hoc potest ostendit dupliciter. Primo si dicatur, quòd creatura exigens connaturaliter visionem Dei, solummodò habeat jus ad certum & determinatum gradum: sicut Angeli juxta diversitatem perfectionis substantialis, exigunt diversas species magis vel minus universales, & hoc quidem admittenter illi, qui docent Lumen Gloriarum esse speciem impressam Dei: hoc ergo gradu accepto esset illa creatura contenta, quia haberet, quod illi deberetur. Secundò dici posset, quòd etiam nullum determinatum gradum exigenter, adhuc quiesceret: nempe ob impossibilitatem

Visionis infinitæ exigeret, ut à Deo certus gradus determinaretur, sicut Vno hypostatica non exigit determinatum gradum; debet vero à Deo determinari, quo non obstante Christus quiescit in Voluntate Dei.

98. Sextum argumentum desumit P. Perez ex indignitate Naturæ, hoc modo. Qui videret Deum, habet Charitatem, cuius est, offerre Deo summa, adeoque etiam naturam deificatam vniōne hypostaticæ, seu subiungere Deo aliquam Personam, quæ ob eandem naturam cū divina sit libera ab omni subjectione: sed nulla creatura pura potest esse digna tali charitate & subjectione, ergo nec potest esse naturaliter digna visione Dei. &c. Sicut factus homo per gratiam sanctificantem fit dignus charitate, cuius est, offerre Deo summa, non effectivè sed affectivè, hoc est, cau quo habaret visionem hypostaticam, offerret Deo seipsum Deificatum, ita creatura, cui connaturaliter competenter Visio Dei, digna esset naturaliter Charitatem Dei, vi cuius offerret Deo summa affectivè, etiam effectivè non offerret, hoc enim ad charitatem non requiritur.

99. Septimum argumentum. Si aliqua creatura esset digna videre Deum, hoc esset per operationem perfectissimam, eò quòd beatitudine naturalis, cùm sit optimum naturale, debeat esse illa operatio, ad quam natura adhibet omnes vires suas, & operatur quantum potest: sed quando natura adhibet omnes vires, tunc est magis inepta ad Visionem Dei: quia tunc adhibet omnes vires, quando operatur elicitive & objectivè, hoc est, quando seipsum cognoscit: sed talis operatio seu cognition pendens à concursu elicitive & objectivo creatura, est anigmatica respectu Dei, quia vider illum in creatura: ergo non potest creatura esse digna tali visione Dei. Respondere possent adversarij, Perfectionem beatitudinis naturalis & operationis nobilissima, non esse mensurandam præcisè ex vehementia concursus, sed multò magis ex nobilitate objecti, & modo tendendi in illud, sive deinde simplici, sive dupli titulo influat, hoc est, sive elicitive tantum, sive elicitive & objectivè simul. Et hæc sunt argumenta recens excogitata à P. Ant. Perez, quibus addam duo alia, quæ etiam vtcunque solvi posse videntur.

100. Octavum ergo argumentum sit P. Derkennis c. 2. n. 4. ab authore suo obscurius propositum, cuius substantia hæc est. Inter quacunque Creaturam determinatam & Deum, est infinita distantia quoad perfectionem: ergo nulli substantiae creatæ potest naturaliter deberi Visio seu cognitione quidditativa Dei. Probatur conseq. & ponamus creaturam. A. Propter infinitam hujus à Deo distantiam, possunt intra illam creaturam & Deum produci per certum perfectionis excessum perfectiores & perfectiores creature in infinitum, absque eo quòd unquam perveniri possit ad perfectionem ipsius Dei: ergo propter infinitam illam distantiam non potest creatura A. deberi Visio Dei. Probatur conseq. & ponamus jam creaturam

teram B, perfectiorem creaturā A, & creaturem C, perfectiorem creaturā B, jam sic. Creatura B, hoc ipso quod sit perfectio quam creatura A, hoc ipso, inquam, habet virtutem intellectivam perfectius assimilativam intentionaliter creaturā C, quam habeat creatura A, nam substantia intellectiva perfectio crescit ad incrementum virtutis intellective & assimilativae intentionaliter: ergo hoc ipso quod B, ponatur esse perfectior quam A, habet virtutem magis assimilativam Entis perfectioris, alioquin si eodem modo essent assimilativae, essent prorsus aequales: & haec sunt certa, jam veteris. Ergo cum virtus assimilativa substantia A, sit limitata & finita, & propter intermissionem substantia B, minuatur respectu creature C, vt minus possit illam assimilare, quam ipsum B, possit: hoc ipso quævis vltior creatura perfectior D, E, F, &c, possibilis, arguit aliquam diminutionem: ergo cum possint multiplicari in infinitum, & Deus supererit omnes, necesse est, vt non solum Deus, sed etiam aliqua creatura denique sit assignabilis, respectu cuius penitus evanescat virtus assimilativa,

101. Hoc argumentum multipliciter retorquetur potest. 1. In cognitione abstractiva Dei, probaret enim, quod Deus ne quidem abstractivè cognoscit, posset ab illa creatura. Conatur ad hoc Author respondere, & negat sequelam, quia, inquit, omnis perfectio cognitionis, cuiuscunque obiecti quod cognoscitur in alio aut per medium, delimitur & specificatur à medio. Ita est. Subsumo: atqui potest semper creari perfectior Angelus cognoscens Deum in medio perfectiore; nam quod perfectior est Angelus, eo perfectius erit, sicut enigmaticè, cognoscit Deum: ergo jam potest intelligi ista multiplicabilitas perfectionum majorum in infinitum, quin propterea evanescat penitus virtus cognoscitiva enigmatica quæ datur in homine. ergo ultima consequentia tui argumenti calculatorii non tenet.

102. Retorquetur 2. Probaret enim argumentum, quod nullus Angelus inferior posset naturaliter cognoscere intuitivè (non dico comprehendens) superiorem, quod tamen & ipse & alij concedunt fieri posse. Sequela probatur. Nam ex communī philosophorum opinione intra quamcunque creaturatum distantiam quoad perfectiōnē possint mediare infinita inæquales, & tamen omnes infra B, & supra A,

103. Retorquetur 3. Argumentum probaret, quod homo ne quidem de congruo posset promoveri remissionem peccati Mortalis, immo nec Venialis: item quod talis remissio est penitus insuperabilis, immo impossibilis. Probatur sequela, quia quod Persona offensa est dignior, eo est difficultius remissibilis offensa etiam de congruo, & gravitas remissio est difficultius sperabilis, quia ratione maioris gravitatis offensa magis reficit. Vides quod deducit ejusmodi calculatio, qua quam sit falso, ab omnibus agnoscitur.

104. Ad argumentum igitur respondetur,

negando, quod penitus evanesceret virtus assimilativa; quia quæcumque Virtus assimilativa est virtus æquivalens inferioribus virtutibus finitis in infinitum: sicut potest excedi perfectioribus in infinitum: vnum autem Infinitum syncategorematum non exhauditur ab alio, quia non est minus altero.

Fuit tamen hoc argumentum mihi occasio ex cogitandi aliud, quod infra proponam, & validum videtur, illudque postea apud P. Esperanza, sed paucis aliter proposū inveni. q. 10.

105. Nonum argumentum sit, quo ante hac aliqui sunt vni, illudque de novo instauravit Eminentissimus Card. Pallavicinus. i, p. c. 21. Si esset possibilis substantia cui connaturaliter deberetur Visio Dei, illa defacto daretur in hoc Universo: sed non datur, vt fatentur omnes: ergo nec est possibilis. Sequela probatur. Nam hoc universum est perfectum: non esset autem perfectum, si non darentur omnes gradus entium in illo: atqui si non daretur illa creatura, & tamen esset possibilis, deficeret unus gradus entium: differret enim illa creatura plus quam gradu à creaturis intellectuibus defacto existentibus: illa enim esset naturaliter beatissima, impeccabilis; hoc autem est plus differre à defacto existentibus, quam differat Animal à Planta, Avis à Piscis: & tamen haec dicuntur ita differre integro gradu, vt si unum hujusmodi non daretur in hoc Universo, esset Universum imperfectum. Et hinc est (inquit laudatus Cardin.) quare in omnibus regionibus dentur Aves, Pisces, & Terrestria, non item ubique dentur canes v. g. quia canis non differt à ceteris terrestribus integro gradu, sed tantum specie.

106. Quares, quamnam sit Regula & mensura cognoscendi sufficientem differentiam ad hoc, vt unum ab altero differat toto gradu, & non specie duntaxat? Ad hoc quæstum, tentatis pluribus vijs tandem respondet & concludit idem Card. n. 183. non posse Regulam exactam dari; illud tamen certum esse ait, & probat, saltem talem creaturam, cui esset connaturalis Visio, integro gradu differre à defacto existentibus, quia non esset naturaliter pars hujus Reipublicæ, non enim indigret societate aliarum creaturarum. Post hanc iterum per tria folia regulam universalem investigans, tandem concludit his verbis. *Hæc autem magis ad vivum resecabuntur in libello de Angelis, vbi etiam disputabitur, num omnes substantiarum species defacto existant, & ad mundi perfectionem sint necessarie. Quasi* vivi in libello de Angelis, & reperi c. 2. n. 7. in compendio repetitam doctrinam, quam ex prima ejusdem parte jam retuli. de quæstione alterâ nihil reperio. studione, an casu omissa sit, nescio; neque illum libellum ipse auctor imprimi curavit, sed alius, qui fatetur, se aliqua auctoris prætermissee.

107. Hoc itaque argumentum imprimis est à posteriori, & relinquit intellectu cupidum & sollicitum, quamnam sit radix intrinseca repugnantia. Deinde querere possent adversarij ex Card. Pallavicino, vtrum Salamandra, toto gradu differat à Piscibus, sicut hi ab Avibus & Terrestribus non videbuntur ne-

detur negandum, cùm diversum elementum inhabet. Quarerent ergo vterius, si ad perfectiōnem Vniversi pertinebat, vt in omni regione pisces essent & Aves, & Terrestria, quā factū sit, vt natura non etiam Salamandram in omni regione produxerit, cùm tamen in omni regione reperiatur ignis?

108. Decimum argumentum est P. de Quirós. Gratia sanctificans est in Christo ejusdem rationis cum gratia nostra: deinde illa consequitur ad Verbum vnitum tanquam proprietas vel quasi proprietas: ergo non est possibilis Creatura, ad quam tanquam proprietas consequatur. Probatur conseq. Nam proprietas præcipua aliquibus substantiæ, est quasi mensura totius perfectionis substantiæ: ergo non potest eadem proprietas consequi ad duas substantias diversa perfectionis: sed repugnat, aliquam Creaturam esse ejusdem perfectionis cum Christo. Ergo. Hac est tota vis argumenti, quod Author fatis prolixè inculcat.

109. Responderi potest tripliciter. 1. Negando antecedens cum S. Thoma, & pluribus (quos in Tract. de Charitate securus sum) afferentibus, Gratiam in Christo esse heterogeneè diversam à nostra Gratia. Responderi potest. 2. distinguendo antecedens. Proprietas est mensura perfectionis substantiæ, si substantia perfectionis sit mensurabilis, concedo, si non sit mensurabilis, nego. Christi autem perfectionis non est mensurabilis. Vnde quia gratia est finita, dicent adversarij, debere esse possibilem substantiam finitam perfectionis, vt per gratiam mensurari possit; & sic argumentum potius in authorem retrorqueri posset. Responderi potest. 3. Alter distinguendo. Proprietas est mensura perfectionis substantiæ, si effectus formalis primarius proprietatis non habetur eminenter à substantia, antecedenter ad ipsam proprietatem, transeat antecedens. Si habetur, nego antecedens. Effectus formalis Gratia, qui est: reddere sanctum, impeccabilem in sensu composito, &c. eminenter habetur in Christo à Verbo, ita vt etiam gratiam creatam non haberet, adhuc esset Filius Dei, Amicus, impeccabilis, &c. Et hæc sunt argumenta, quæ mihi non omnino solida videntur. Sunt & alia quædam, quæ, quia ab Arriaga & Ripalda solvuntur vicinque, pratermitto.

§. II.

Probatur Conclusio primò, ex illo Principio D. Thome, quod modus cognoscendi sequatur modum essendi.

110. Argumentum est D. Thome q. 12. a. 4. in C. cuius vis vt intelligatur, observandum est, quod omnis creatura possibilis sit capax compositionis, adeoque nulla possit esse simplex quoad omne esse sibi communicabile; habebit enim distinctam à se durationem, vocationem, & si sit substantia intellectualis, habebit distinctam à se Intellectionem, cùm nulla possit esse substantialis intellectio. Hoc sensu est accipienda phrasis Tho-

mistica, quā dicitur omnis creatura esse immersa Potentialitatē & Materialitatē.

111. Parī modo omnis creatura habet esse participatum ab alio. Econtra D. Thome habet esse simplicissimum, est purus Actus, & ens à se. Hinc, vt observant Recentiores, manifestum est, modum effendi divinum esse toto genere diversum à modo effendi Creaturarum, & non præcisè secundum plus & minus, qualiter est diversus modus effendi inter creaturas, quarum una est magis vel minus composita, pluribus vel paucioribus egens, à perfectioribus vel imperfectioribus dependens, &c. Hoc positum

112. Argumentum hoc modo. Quod habet materialitatem compositionis, & participationis, non potest naturaliter per proprias vires videre D. Thome, carentem tali materialitate: sed omnis creatura possibilis est habere: Ergo nulla potest naturaliter videre D. Thome. Major est probanda. Modus cognoscendi sequitur modum effendi, hoc est, modus cognoscendi naturaliter competens cognoscēti, semper in modo representandi inficitur illà imperfectione materialitatis, ob quam cognoscēti substantia est imperfectior objecto cognito quod est substantiale: sed Visio intuitiva Dei in modo representandi D. Thome non inficitur illà materialitate compositionis & participationis, non enim representat D. Thome anigmaticè, & instantis compotiti & participati, sed ut est in se: ergo talis modus cognoscendi non potest esse naturalis enti participato. Major probatur dupliciter, inductione, & ratione à priori. Inductione sic. Ex eo quod animalia irrationalia sint pure materialia, hoc est, habentia formam, quæ sine vniione cum materia non potest naturaliter subsistere, fit, vt non possint elicere cognitionem nisi merè materialem etiam in representando, hoc est representantem merè materialia, sive quod idem est, merè conexa naturaliter & semper cum materia; econtra Animam rationalis, quia est spiritualis, potest cognoscere saltem anigmaticè & abstractivè spiritualia: quia verò ex natura sua vnitur ab initio corpori, ideo quādū illi vnitur, dependet in modo cognoscendi à phantasmati, & non potest spiritualia cognoscere, nisi ad modum rerum materialium & corporearum. Angeli verò cùm sint omnino & pro omni statu absoluti à materia physica, hinc est, quod possint cognoscere D. Thome non ad modum corporis: verū quia & ipsi sunt Ens participatum, ac participativum seu vterius perfectibile, hinc sit, quod nec Angeli possint D. Thome aliter, quam instar rei perfectibilis cognoscere: ergo cùm hac ratio procedat in omni creatura possibili, nulla creatura poterit in naturali modo cognoscendi D. Thome aliter cognoscere.

113. DICEND. Intellexus eriam vna cum lumine gloria sumptus, adhuc est complexum aliquod creatum, & tamen huic complexo deberet Visio Dei: ergo materialitas & compositione creatura non obstat, quin ipsi possit esse connaturalis Visio Dei. q. Distinguendo antecedens. Est comple-

complexum includens unam partem quae est essentialiter favor respectu alterius, concedo antecedens, aliter nego antecedens; & eodem modo diliguo consequens. Non repugnat creaturae ut includenti favorem, debet gratiam ratione illius ipsius favoris, concedo, aliter nego Conseq. Non est itaque absurdum aliquid deberi creatura, ut includenter favorem & gratiam elevantem, quod seclusa hac elevatione non deberetur; prout magis declarabitur in solutione objectionum. Nunc breviter exemplo demonstro. Nulli Natura intellectuali potest naturaliter competere Jurisdictione in alias creaturas intellectuales sibi quoad omnem perfectionem aequales, secluso omni favore; & tamen per extrinsecum favorem, vel spontaneam electionem, aut compromissionem, potest convenire & defacto convenienter.

114. Specialiter autem in nostro casu ita fieri posse expediebat; quia, ut peracutè notavit P. Ant. Perez, est Deo dignissimum, posse exercere Magisterium, & docere creaturam quamcunque ultra id quod naturaliter scire posset. Breviter. Ad perfectionem Dei spectat, esse objectum Satiationis creaturarum intellectualium: non potest autem satiare nisi per Visionem sui, ut in tr. de Beatitudine probatur: ergo debebat esse possibilis elevatio ad Visionem Dei. Et hactenus probata est major propositio principalis argumenti per inductionem.

115. Probatur nunc à priori eadem major propositio, quod Modus cognoscendi sequatur modum essendi. Intellectus est quadam intentionis possessor, seu continentia objecti, juxta illud Philosophi, quod Intellectus speculando fit omnia: porro haec continentia inexistentis intellectus est mensura Potentiae tanquam Virtutis contentiva, quia Virtus continendi debet esse proportionata actu per quem objectum apprehenditur & continetur, & iste actus non potest in suo genere esse perfectior, quam ipsa virtus continendi sit in suo genere: atqui virtus continendi est ipsissima perfectio naturæ intellectiva, hi: e: natura intellectiva dicitur in tantum esse perfecta in quantum est contentiva objectorum cognoscendorum: ergo modus cognoscendi non potest in suo genere, hoc est in modo representandi, esse perfectior, quam natura intellectiva est in modo essendi: ergo si haec in suo genere & modo essendi imbibit materialitatem & potentialitatem, debet etiam eadem in suo genere, hoc est in modo representandi, imbibere modus cognoscendi.

116. Confirmatur. Plus distat modus essendi Dei à modo essendi creatura in genere, quam distat modus essendi Angeli à modo essendi hominis, & etiam quam modus essendi hominis à modo essendi Brutorum. atqui propter horum invicem excessum requirit præstantia Angeli, ut circa Angelum possit dari modus cognoscendi præstantior quam sit ille, qui connaturaliter debetur homini; & similes præstantia hominis requirit, ut circa hominem possit dari perfectior modus cognoscendi.

scendi, quam qui convenit brutis connaturaliter: ergo multò magis debet circa Deum posse dari modus cognoscendi præstantior, quam qui debetur vili creaturae intellectuali secluso omni favore. Argumentum hoc paucis complexus est S. Chrysostomus sup. Jo. 1. *D E V M nemo vidit vñquam, Ipsum inquit, quod D E V S est, non solum Prophetæ, sed nec Angeli viderunt, nec Archangeli (rationem vñiversalem dat) Quod enim Creatibilis est Natura, qualiter videre poterit, quod increabile est?* Verum quidem est, quod S. Chrysostomus locutus videatur de Comprehensione Dei, prout interpretatur Angelicus D. ar. 1. nihilominus inde intentum nostra Conclusionis inferri potest. Si enim posset alicui creaturae esse connaturalis Visio Dei non comprehensiva, non facile poterit ostendi repugnativa Comprehensionis supernaturalis, ut patet ex dicendis de Comprehensione Dei.

§. III.

Probatur Conclusio 2. ex conditione servili cuiusvis creaturae.

117. Argumentum 2. Si alicui creaturae posset esse connaturalis Visio Dei, posset eidem esse connaturalis amicitia Dei: sed hoc est impossibile. Ergo & illud prius. Sequelam probabo paulò post. Nunc probbo minorē. Omnis pura creatura essentialiter est servus Dei: atqui seruo non potest, secluso favore indebito, debita esse amicitia Domini: ergo &c. Major est nota per se, & facilè declaratur. Nam ad perfectissimum dominium excoigitabile spectat, posse opere suo uti ad libitum suum, nullo habito respectu ad interesse ipsius operis: atqui omnis creatura est essentialiter opus Dei. Minor autem probatur 1. ex verbis Christi Io. 15. *Iam non dicam vos seruos, quia seruos nescit, quid faciat dominus ejus. vos autem dixi amicos, quia omnia quae audiri à Patre meo, nota feci vobis.* Ecce! quod servus quā talis non habeat jus ad ea quae communicantur amicis. Probatur eadem minor 2. Ratione. Nam cui debetur Amicitia, debetur Amor quo ametur in bonum amati tanquam finem *CIT.* atqui seruo non debetur connaturaliter talis amor, quia servus totus optimo jure referri potest in beneplacitum domini sui, ergo &c. Totum hoc paucis verbis complexus est Cyrilus lib. 1. in Io. c. 13. *Creatura, inquit, cum serua sit, nutu tantum & voluntate Patris ad supernaturalia vocatur.*

118. Hoc argumentum multis modis energare conatur Arriaga, sect. 6. & imprimis ait, posse negari sequelam. Nam servus potest naturaliter dominum intueri, licet non sit ejus Amicus: ergo potest alicui creaturae naturaliter convenire Visio Dei, absque eo quod illi conveniat sanctitas & amicitia.

119. Sed probatur sequela. 1. Eadem dignitas, in quā radicatur Visio Dei, est etiam radix amicitia divina, seu amoris reciproci: & impossibile est naturam esse dignam Visione Dei, & non esse dignam amore amicitia: nam ad visionem

Dei ne-

C 3

Dei necessariò sequitur amor amicitiae; & Visio Dei est illud per quod bona Dei sunt bona videntis, & necessitat hominem, ut habeat Devm profine CVI. ergo si qua creatura possit esse digna Visione Dei, esset hoc ipso digna amicitia Dei, cum esset digna frui omnibus bonis Dei. Probatur. 2. Ad infinitam Majestatem Dei pertinet, posse amicis suis communicare felicitatem, qua nulli non amico naturaliter competit. sed non potest Devs communicare maiorem felicitatem, quam Visionem Dei: ergo haec non potest competere naturaliter alicui, quin eidem competit amicitia. Et hinc patet quam frivola sit instantia de aspectu oculari, quo servus videt Dominum suum temporalem; hic enim aspectus tam parum satiat servum, aut facit bonorum Domini participem, quam parum ex ejusmodi domini aspectu felis sit felix.

120. Respondet Arriaga. 2. Negando minorem; & imprimis eam retorquet. Nam homo, inquit, naturaliter est capax alicujus amicitiae cum DEO: ergo amicitia ex conceptu suo non excedit capacitatem naturalem substantiam creaturæ. Sed contra vrgetur. Quia, vt bene observavit P. Bernardus Aldrete dis. 3. de vis. DEI. s. 4. n. 10. Amicitia naturalis Dei cum homine non est propriæ amicitia, quia homo in statu puræ naturæ non possit evadere dignus & capax illorum bonorum Dei, quæ non debentur nisi filiis Dei, quales etiam sunt adoptivi per gratiam sanctificantem; atqui amicus propriæ dictus debet etiam horum bonorum esse capax, & dignus videre, ac satiari aspectu amici, & frui bonis amici, & communicatione Arcanorum. & hanc amicitiam dicimus non posse deberi servo seclusâ omni elevatione: Talem autem amicitiam haberet illa creatura, cui esset connaturaliter debita Visio Dei.

121. Respondet Arriaga. 3. aliter retorquendo argumentum. Defacto Angeli & homines significantur per gratiam ad Visionem & amicitiam Dei, & tamen Angelus & homo cum gratia adhuc est mera creatura, neque per gratiam unquam extrahitur à natura servi, sed manet semper servus: ergo non obstante servitute potest creatura esse digna amicitia Dei. Respondet Card. de Lugo, hominem etiam dum habet gratiam, esse quidem servum, sed insuper habere aliquem favorem indebitum servo, per quem elevatur ad amicitiam Dei: habet enim gratiam, quæ ideo dicitur esse gratia, quia est indebita illi cui datur, & ideo datur vt homo eleveretur ad aliquid indebitum. Confirmat responsum P. Aldrete exemplo. Creaturæ ex se non debetur cognitio futuron: si tamen ex favore acciperet à DEO speciem representativam rei futurae, jam homini vt habenti talen speciem deberetur cognitio rei future.

122. Contra hanc responsum exclamat Arriaga. n. 30. Quid quælo juvat, eam qualitatem datum esse per favorem Dei, vt ideo per eam dignus reddatur homo, cui debeatur amicitia? Si mancipio vili donaret ex favore Imperator pul-

chram plumam pro pileo, aut calceos, dicereturne tunc jam supposito eo favore esse dignus & prometri amicitiam Imperatoris? Item Rusticus non est dignus amicitia Imperatoris ob carentiam nobilitatis: jam si Imperator donaret Rustico plures Rusticitates, seu Titulos essendi rusticum, non propterea extraheretur à ratione rusticæ. ergo eodem modo per donationem Gratia, quæ est creatura, non extrahitur homo à ratione servi, inquit magis servus, quia fit magis obligatus. Denique addit, favorem non obstat, quominus aliquis fit naturaliter capax amicitiae; nam quando homo cum homine contrahit amicitiam, erit exhibet alteri favorem indebitum, & tamen alter est naturaliter causa amicitiae. Hac ille.

123. Verum haec Rusticitates non habent partatem cum Gratiâ sanctificante quoad præsens punctum. Non vtique quicunque favor extrinsecus alterius, confitens in aliquo benevolo affectu, reddit formaliter dignum amicitia illum cui exhibetur, sed talis affectus, qui conferat formam dignificantem, & ex se præbentem jus ad bona Amici, & arciorum communicationem: hujusmodi forma non sunt pluma, calcæ aut Rusticitates: est autem Gratiâ sanctificans, hujus collatio non vtique austert, sed rationem servi, sed auferat rationem puri servi, quia insuper facit amicum, quo sensu dixit Christus Apostolis Jo: 15. Jan non dicam vos servos, sed amicos. Hanc formam dicimus non posse servos deberi; quia hoc ipso quod deberetur, destrueret rationem servi omnino, quia supponeret substantiam ex naturâ suâ habentem jus ad Amicitiam.

124. Ad exemplum de favore inclusio in amicitia hominum, respondetur, hujusmodi favorem esse favorem proportionatum alterius hominis perfectioni, qui est in natura æqualis, & ad æquales operationes ordinatus, independenter ab omnibus favore, adeoque non habet in se vultum prædicatum essentiale, vi cuius ita deprimatur infra alterum, vt illius favore debeat prius dignificari, antequam amore amicabilis ametur & amer. At vero esse essentialiter servum Dei, est prædicatum, vi cuius opus habet omnis creatura intellectualis, vt, antequam ametur & amer amore amicabili, prius participet naturam divinam per favorem, qui servo non debetur. Itaque homo homini exhibet quidem gratias ipsum affectum amoris, sed non exhibet dignitatem ad tales amorem: Devs vero creatura vtrumque gratis exhibet, quia servo neutrum ex se debetur aut convenit, vt magis patebit ex dicendis. Itaque,

Confirmatur argumentum 1. & simul retorquetur instantia de amicitia inter homines. Homo quantumvis ex essentia sua sit statu liber, & repugnet vnum hominem ex essentia sua esse conditionis servilis, nihilominus non habet ex essentia sua Jus ad Amorem Amicitia sibi ab altero exhibendum. ergo multo minus poterit creatura, quia est essentialiter conditionis servilis respectu Dei, ex essentia sua habere & pretendere Jus ad amorem amicitiae sibi à DEO exhibendum. Probatur consequentia

sequentia. Nam utique conditio servilis magis reflectit amicitia, quam status libertatis, hoc est exemptionis à servitute?

125. Confirmatur. 2. Creatura, cui connaturaliter deberetur Visio Dei, haberet connaturaliter Ius ad hereditatem Filiorum Dei, quæ est Visio Dei: sed hoc repugnat. Servus enim, secluso omni favore indebito, & solâ conditione servili (qua tenet omnis creatura) spectata, non habet Ius ad hereditatem filiorum Dei, hoc ipso quod talis hereditas sit propria Filiorum. atqui omne quod servo connaturaliter debetur, non excedit conditionem servilem: ergo repugnat illi deberi Visionem qua est hereditas filiorum, ad quam per gratiam adoptamur. Quod autem aliqui hoc argumento confunditi denique dixerint, talem creaturam fore simul essentialiter servum & filium, sed neque naturalem, nec adoptivum, non quidem naturalem, cum non habeat eandem naturam cum Patre, non adoptivum, quia non per favorem; hoc inquam tam absconse dictum est, vt tardet imorari.

§. IV.

Tertia Probatio, ex Mensura Perfectionis cuiusque Naturæ Intellectuali.

126. Argumentum hoc est Metaphysicum, &c., nisi fallor, efficax, si bene penetratur. Pro quo supponendum est primò, Visionem Dei esse perfectiorem quamcunque cognitione creatæ possibili, etiam comprehensivâ circa quocunque objectum creatum. Sola enim Visio Dei satiat & beat.

127. Supponendum 2. Vnam substantiam intellectualem creatam in tantum esse perfectiorem alia substantiam intellectuali, in quantum potest elicere cognitionem perfectiorem: nam perfectio cognitionis, cum sit operatio maximè propria & nobilissima, est mensura perfectionis naturæ intellectus. Nunc,

128. Formatur argumentum hoc modo. Nulli creature potest deberi perfectior cognitionis, quam comprehensionis sui: atqui Visio Dei est perfectior quam cujuscunque creaturæ creatæ comprehensionis: ergo Visio Dei nulli creature potest deberi. Major probatur. Virtus intellectiva creaturæ non potest elicere perfectiorem cognitionem, quam sit illa, quam promeretur ipsa perfectio illius creature: sed nullius creature perfectio promeretur perfectiorem cognitionem quam comprehensionem sui: ergo perfectissima cognitionis quam potest naturaliter elicere virtus creatæ intellectiva, est comprehensionis sui. Minor est evidens, nam comprehensionis adæquat intentionaliter, & exhaustit suum objectum. Major probatur. Virtus intellectiva creaturæ in genere non potest esse majoris perfectionis, quam sit ipsa cognoscibilitas creaturæ intellectivæ in genere: & Virtus intellectiva talis creature in specie, non potest majoris perfectionis esse quam cognoscibilitas ejusdem creature in specie: sunt enim vna eademque indivisibilis

entitas. Atqui perfectio Virtutis cognoscitivæ desumitur à perfectissima cognitione quam illa potest elicere, vt dictum est. & perfectio cognoscibilis desumitur à perfectissima cognitione propria quam potest terminare: ergo perfectissima cognitionis quam potest creatura terminare, est etiam perfectissima quam potest elicere: sed perfectissima cognitionis quam potest terminare, est comprehensio sui: ergo etiam perfectissima cognitionis quam potest naturaliter elicere, est eadem comprehensio sui.

129. Declaratur magis hæc argumentatio. Certum est, quod nulla substantia creata intellectiva possit connaturaliter comprehendere aliam substantiam creatam nobiliorem, v.g. homo Angelum, vel Angelus inferior superiorum. Hoc inde provenit, quia Virtus quævis intellectiva habet pro mensura comprehensionem sui. Jam vltius. Visio Dei est perfectior quamcunque comprehensione creatæ cujuscunque creaturæ: ergo Virtus intellectiva creata, quæ non potest naturaliter comprehendere quamcunque creaturam perfectiorem in infinitum creabilem, non potest naturaliter videre Deum; qui enim non potest id quod est minus, non potest id quod est plus. Subsumo. Atqui nulla est possibilis creatura, quæ possit comprehendere quamcunque creabilem, talis enim creatura esset omnium possibilium perfectissima, implicat autem produci creaturam omnium possibilium perfectissimam: ergo à primo ad vltimum implicat creatura, quæ possit connaturaliter videre Deum.

§. V.

Quarta Probatio, deducta ex repugnantia Creaturæ impeccabilis.

130. Argumentum 4. Si esset possibilis substantia creata, cui deberetur connaturaliter Visio Dei, talis substantia esset ex natura sua impeccabilis; omnes enim illius actus dirigerentur à Visione beata, excludente omne periculum contrahendæ culpæ & reatus ad peccatum: atqui repugnat substantia creata impeccabilis ex natura sua: ergo &c. Minor à SS. PP. supponitur. S. Augustinus: lib. 3. contra Maximinum c. 12. cujuscunque inquit, creaturæ rationali præstatur, ut peccare non possit, non est hoc naturæ propriæ, sed DEI gratia. S. Damascenus lib. 2. c. 3. Eō ipso inquit, quod rationalis est & intelligens, liberis est arbitrii, Potestatem habens manendi & procedendi in bono, & in detrius prolabendi. Probatur etiam ratione. Ad majestatem Dei spectat, posse omnem personam, qua Deus non sit, legibus coercere, obedientiam exigere sub intermissione inimicitæ & paenæ: atqui substantia impeccabilis non potest hoc modo coerciri, vt probabo in tractatu de Incarnatione: ergo, &c.

Huius argumento varias responsiones adhibet P. Ripalda; sed quia questionem ad alia transfert, quæ hic expediri sine confusione non possunt,

sent, ideo eas non refero, sed ex alibi dicendis impugnanda crunt. Interea videri possunt rejecta à P. Aldrete.

§. VI.

Solvuntur Objectiones.

131. Obijcitur 1. Aggregatum ex nostro Intellectu & lumine gloria, est quid finitum & limitatum: sed cuicunque aggregato finito & limitato potest aequivalere substantia creata simplex: ergo & illi aggregato. sed tali substantiae deberetur Visio beatifica non minus quam defacto debetur illi aggregato: ergo est possibilis substantia cui debeatur Visio beatifica. 2. Negando minorem, quae patitur instantias manifestas. Intellectus humanus cum specie impressa representante futura contingentia, vel secreta cordium, item humanitas cum Vnione hypostatica, sunt aggregata finita, quibus tamen nulla substantia simplex aequivalere potest in ordine ad hoc, ut illi deberatur cognitio futurorum, vel secretorum, vel valor infinitus meritorum & satisfactionis &c. Item aggregato ex substantia intellectiva & intellezione distincta, non potest dari aequivalens substantia, qua per suam entitatem sit cognitio. Sicut ergo in his aggregatis invenitur repugnantia specialis, ita etiam in aggregato ex Intellectu & lumine gloria, ob rationes allatas.

132. Imò, repugnat, vnam Entitatem simplicem præcisè aequivalere, absque perfectionis excellui, aggregatu, cuius vna pars recipiat effectum formalem ab altera compare. Ratio est, quia perfectus est habere prædicatum per identitatem, quam per formam distinctam. Quando ergo effectus formalis est ejusmodi, ut si conveniret per identitatem, extraheret subiectum denominacionis à conceptu creature, hoc ipso repugnat dari hujusmodi entitatem creatam. Talis autem esset substantia, cui esset connaturalis Visio Dei, ut haec tenus probatum est. Ergo &c.

133. Obijcitur. 2. Omne accidens hoc ipso quid sit entis ens, debet habere possibile subiectum substantiale cui deberatur: ergo etiam accidentia supernaturalia. Respondet P. Aldrete d. 3. s. 9. n. 5. sufficere, quid detur suppositum, nempe Christus Dominus, cui debeantur. Verum hæc Responso non est universalis: sunt enim plura accidentia supernaturalia, quæ non debentur Christo, sed potius eorum absentia deberunt, cuiusmodi sunt characteres, habitus Fidei, pœnitentia, si sit virtus reflexiva. Deinde inveniuntur accidentia etiam naturalia, quæ nulli substantiae debentur, cuiusmodi est, impulsus impressus lapidi. Denique non est vla ratio, quare accidentia debeantur necessariò alicui subiecto, & non etiam modus substantialis debeatur alicui modificato, & tamen Vnio hypostatica nulli modificato deberet, ita ut si illo carceret, esset in statu violento.

2. ergo ad objectionem negando antecedens, satis enim est, quid omni accidenti correspondat subiectum, in quo tale accidentis exigit existere, etiam si ab illo subiecto non exigatur.

134. Obijcitur. 3. Datur defacto modus substantialis supernaturalis, videlicet Vnio hypostatica; cui debentur cætera dona supernaturalia, & Visio beatifica: ergo erit possibilis saltem substantialia creata supernaturalis, cui eadem dona supernaturalia debebuntur. 2. Negando Conseq. Omnis enim substantialia, hoc ipso quid sit terminus naturæ create, illius proprius, non est supernaturalis, sed naturalis, vt pote debitus naturæ. Quod autem Vnio hypostatica sit supernaturalis, ratio est contraria, quia non deberut humana naturæ; nec vllis naturæ viribus obtineri potest.

135. Obijcitur. 4. Sicut non est de conceptu accidentis, deberi subiecto, ita non est de conceptu Formæ substantialis, deberi subiecto, ergo sicur est possibile accidens supernaturale, ita erit possibilis forma substantialis supernaturalis, sed tali substantiae debebitur Visio beata. Ergo. Hæret in hijs argumenti solutione P. Aldrete. Respondendo negando antecedens, & paritatem. Nam accidentia supernaturalia ne quidem sub disjunctione debentur substantiae creatae, neque continentur in viribus naturæ. Omnis autem forma substantialis, vt pote principium suarum operationum, adeoque formalissima Natura, debet contineri in viribus naturæ, & sub disjunctione deberi.

Obijci posset. 5. Specialiter contra probationem desumptam ex conditione servili. Etiam si omnis creatura sit essentialiter conditionis servilis, hinc tamen non sequitur (prout videtur superius intulisse) eam fore filium Dei, si illi deberetur Visio beata. Potest enim bene intelligi Jus ad hereditatem filiorum Dei, quin si Filius ille qui haberet tale Jus. Si enim Spiritus S. assumeret humanitatem, talis Persona nec esset Filius Dei Naturalis, nec Adoptivus, & tamen haberet Jus ad hereditatem filiorum Dei. Ergo pariter posset intelligi substantia creata habere tale Jus.

136. P. Aldrete pro certo supponit, quid talis Persona non esset Filius Dei naturalis. Id ipsum supponit Card. de Lugo. Sed contrarium diceret Suarez, qui cum pluribus alijs defendit, Christum quæ hominem esse Filium totius Trinitatis, non præcisè ratione Processionis Viventis à vivente, &c: sed ratione Juris ad hereditatem. De hoc dicam in tract. de Incarnatione. Nunc Respondendo negando ultimam consequentiam: Quia Persona cui deberet Jus ad hereditatem filiorum, debet vel esse Filius, vel dignitatis æqualis cum Filiō naturali, ratione Naturæ sibi communis cum Filiō naturali, quod seruo convenire non potest.

CONTROVERSIA II.

Vtrum Lumen Glorie habeat rationem speciei impressæ, concurrendo præcisè loco Objecti, vel potius habeat rationem comprincipij, sicut alij habitus supernaturales.

137. Sup-